

Zitting 1974-1975

13 017

Nadere wijziging van de Wet op de arbeidsongeschiktheidsverzekering en de Werkloosheidswet (Verhoging vakantieuitkering WAO en voorzieningen met betrekking tot een minimumdagloon)

Nr. 5

Memorie van antwoord

Ontvangen 19 februari 1975

Algemeen

Met genoegen heb ik kennis genomen van de instemming van de tot de fracties van K.V.P., A.R.P. en C.H.U. behorende leden met de strekking van dit wetsontwerp.

Het had deze leden echter bevreemd, dat het wetsontwerp eerst op 7 augustus 1974 was ingediend aangezien de bijstandsnorm per 1 juli 1974 is opgetrokken tot het netto-minimumloon en het voornemen daartoe reeds lang tevoren was aangekondigd.

Naar aanleiding hiervan merk ik op, dat het juist is, dat het voornemen tot verhoging van de bijstandsnorm reeds lang tevoren was aangekondigd; evenzo lag het reeds lang in het voornemen maatregelen te treffen inzake aanpassing van de minimumdaglonen.

Anders dan bij de bijstandsnorm evenwel levert de realisatie van maatregelen in de WAO, de WW en WWV meer problemen op door de verschillende wijze van aanpassing, zowel in formele als materiële zin. Bovendien heeft de beslissing de vakantieuitkering in de WAO te verhogen complicerend en vertragend gewerkt bij de voorbereiding van dit wetsontwerp. De manier waarop thans de verhoging van de vakantieuitkering in de WAO wordt gerealiseerd hangt ten nauwste samen met de optrekking van het minimumdagloon en de aanpassing aan het indexcijfer van de lonen per 1 juli 1974.

Door de veelheid van maatregelen in het eerste halfjaar 1974 zoals de structurele verhoging van het minimumloon per 1 april 1974, de verhoging van de wettelijke minimum-vakantiebijslag, de voorindexering van de sociale verzekeringsuitkeringen per 1 mei 1974, de wijzigingen in de loon- en inkomstenbelasting per 1 juli 1974 en de verwachting met betrekking tot het indexcijfer van de lonen per 30 april 1974 is eerst tegen het einde van het eerste halfjaar 1974 een duidelijk inzicht in de verhoudingen verkregen.

Zulks heeft overigens geen consequenties voor de uitkeringsgerechtigden en de administratieve werkzaamheden van de uitvoeringsorganen. In de memorie van toelichting is reeds medegedeeld, dat aan de Sociale Verzekeringsraad het verzoek is gedaan de minimumdaglonen te verhogen tot het niveau waarop de netto-uitkering gelijk is aan het netto-minimumloon. Dit is inmiddels geschied. Voorts is van 1 juli 1974 af door de bedrijfsverenigingen reeds rekening gehouden met een vakantieuitkering van zeven procent.

Het verheugt mij, dat de leden van de fracties van K.V.P., A.R.P. en C.H.U. de opmerkingen in de memorie van toelichting inzake de netto-nettoproblematiek konden onderschrijven. Met name wezen deze leden op het belang van een coördinatie van de minimumuitkeringen. In dat verband spraken zij als hun mening uit, dat er spoed betracht dient te worden met de coördinatie en harmonisatie in het gehele veld van het sociale zekerheidsbeleid. Met betrekking tot de vraag hoever de arbeid van dr. G.M.J. Veldkamp is gevorderd en welke verwachtingen daaromtrent gewettigd zijn moge ik opmerken, dat de in dit wetsontwerp behandelde materie uiteraard slechts een facet is van het veelomvattende en diepgaande werk, dat aan dr. Veldkamp is opgedragen. Ik wil hier volstaan met te verwijzen naar hetgeen ik hieromtrent bij de behandeling van de begroting van het Ministerie van Sociale Zaken voor het dienstjaar 1975 reeds heb medegedeeld. Voorts moge ik nog verwijzen naar de inhoud van het Interimrapport 1973 inzake de Unificatie en Codificatie der Sociale Zekerheidswetgeving dat inmiddels is verschenen.

Aangaande de vraag wat er is gebeurd sinds de SER op 13 oktober 1972 het Rapport betreffende alternatieven in de uitvoering van de sociale verzekering uitgaf, zowel door de overheid als door de verzekeringsorganen, wil ik eveneens opmerken, dat de bedoeling van de uitgave van het rapport was daaraan een zo ruim mogelijke bekendheid te geven om een publieke discussie op gang te brengen. Het is mij op dit moment niet mogelijk concrete mededelingen te doen over de verdere vooruitzichten hiervan. Overigens wil ik nog aanstippen, dat een en ander ook reeds zijdelings ter sprake is gekomen bij de laatste begrotingsbehandeling.

De aan het woord zijnde leden merkten ten slotte nog op dat in de memorie van toelichting geen melding wordt gemaakt van overleg met de sociale partners of een SER-advies over dit wetsontwerp. Zij gingen er van uit dat met deze instanties voldoende contact is geweest over het wetsontwerp. Zoals in de memorie van toelichting al is vermeld is aan de SER een advies gevraagd over de zg. netto-netto-problematiek. Het onderhavige wetsontwerp is ter beoordeling voorgelegd aan de Sociale Verzekeringsraad. Deze raad heeft zich met het wetsontwerp verenigd, daarbij de aandacht vestigend op het technisch probleem dat de vaststelling van het minimumdagloon in de WW zou kunnen doen ontstaan in de bedrijfstakken waar met een stelsel van vakantiebonnen wordt gewerkt. In die gevallen zou naar het oordeel van de SVR een afwijking van het bedrag van dit minimumdagloon mogelijk moeten zijn door middel van een bepaling in een bijzonder dagloonbesluit van de betreffende bedrijfsvereniging. Naar mijn mening lijkt een dergelijke mogelijkheid tot afwijking inderdaad gewenst. In bijgaande nota van wijzigingen wordt daarin voorzien.

Het verheugt mij, dat de tot de P.v.d.A.-fractie behorende leden graag akkoord gingen met het wetsontwerp. Ik onderschrijf de mening van deze leden, dat een aantal moeilijkheden eerst definitief kan worden opgelost als in verband met het netto-nettovraagstuk het indexeringsmechanisme wordt gewijzigd. Deze leden drongen erop aan, dat daarbij ook de minimumuitkeringen aan jeugdigen op grond van de WAO, de WW en de WWV zullen worden opgetrokken. Naar aanleiding van de vraag van deze leden of dit punt bij de beslissing inzake het netto-nettovraagstuk wordt betrokken wil ik opmerken, dat bij de in dat kader te nemen beslissingen niet kan worden voorbijgegaan aan de consequenties ten aanzien van de minimumuitkeringen aan jeugdigen. Evenzo moet dan het kostwinnersbegrip worden bezien.

De tot de D.S.'70-fractie behorende leden gingen in op de uitkeringsnormen van de Algemene Bijstandswet. Zij wezen erop, dat de vaststelling per 1 juli 1974 van de uitkeringsnorm op het netto-bedrag van het minimumloon de categorie van de gehuwden zonder kinderen betreft, terwijl voor andere categorieën andere indicatieve normen gelden. Zij tekenden daarbij nog aan dat bij de toekenning van een uitkering krachtens de ABW met allerlei omstandigheden zoals neveninkomsten, extra uitgaven en eigen vermogen, rekening wordt gehouden. Dit laatste is bij de onderwerpelijke wetten lang niet

in die mate het geval. Naar de mening van deze leden leek het daarom niet voor de hand te liggen om juist de uitkering krachtens de Algemene Bijstandswet als uitgangspunt te kiezen.

In verband met de opmerkingen van deze leden wil ik benadrukken dat de norm van de Algemene Bijstandswet betrekking heeft op de algemeen noodzakelijke kosten van het bestaan. Deze norm is de basis van de uitkering. Afhankelijk van de omstandigheden van de uitkeringsgerechtigde leiden neveninkomsten, extra uitgaven e.d. tot een uitkering die lager of hoger is dan het normbedrag. Het uitgangspunt betreft anders dan de aan het woord zijnde leden aangeven niet de (geïndividualiseerde) uitkering krachtens de ABW maar de algemene norm die als basis dient voor die uitkering.

Deze leden merkten voorts op, dat met het wijzigingsvoorstel het terrein is betreden waarop de Sociale Verzekeringsraad duidelijke bevoegdheden heeft. Zij vroegen naar de bedoeling van de zinsnede uit de memorie van toelichting (punt 2, laatste alinea) waarin is gesteld, 'dat ik zo min mogelijk afbreuk wil doen aan de bevoegdheden van de Sociale Verzekeringsraad inzake de vaststelling van de dagloonregelen'. In antwoord daarop wil ik opmerken, dat naar mijn mening de door de Minister van Sociale Zaken vast te stellen regelen met betrekking tot het minimumdagloon slechts betrekking behoeven te hebben op hoofdlijnen, welke in het kader van de verhoudingen met het minimumloon, de Algemene Bijstandswet, de WWV en de uitkeringen ingevolge de volksverzekeringen van belang zijn. Zo zal in de regelen een omschrijving dienen te worden vastgelegd van het niveau waarvan de SVR bij de vaststelling van het minimumdagloon moet uitgaan, zodat de uitgangspunten van de bovengenoemde regelingen dezelfde zijn. In de Dagloonregelen WAO zijn echter ook bepalingen opgenomen met betrekking tot de vaststelling en berekening van het minimumdagloon in bijzondere situaties en gevallen. Aan die bevoegdheid van de SVR wil ik niet tornen.

Voor wat de laatste vraag van deze leden betreft moge ik verwijzen naar het antwoord dat ik in het voorafgaande heb gegeven op vragen van gelijke strekking van de leden van de K.V.P.-, A.R.P.- en C.H.U.-fracties.

De tot de G.P.V.-fractie behorende leden informeerden naar de invloed van de optrekking van het minimumdagloon op de uitkering krachtens de ABW voor ongehuwden. Zoals deze leden stelden lagen ook vóór 1 juli 1974 de op de minimumdaglonen gebaseerde uitkeringen voor ongehuwden boven het normbedrag van de ABW voor deze categorie. Dit verschil is per 1 juli 1974 toegenomen aangezien bij de WAO, de WW en de WWV hetzelfde minimumdagloon geldt voor gehuwden en ongehuwden, voor zover het minimumdagloon op hen van toepassing is. In feite ontvangen deze ongehuwden het netto-minimumloon voor hun categorie. Het verschil tussen de minimumuitkeringen WAO, WW en WWV voor ongehuwden en de ABW-uitkering bestaat in feite reeds sedert de invoering van de minimumdaglonen. Ik zie geen moeilijkheden voortvloeien uit de verhoging per 1 juli 1974 als zodanig.

De WAO

Ter voldoening aan het verzoek van de tot de fracties van K.V.P., A.R.P. en C.H.U. behorende leden die gaarne zouden zien aangetoond dat handhaving van de vakantieuitkering ingevolge de AOW op 6 pct. niet nadelig uitvalt voor de bejaarden, volgt hieronder de tabel als vermeld op bladzijde 6 van de memorie van toelichting naar de situatie na 1 juli 1974. De situatie zoals die per 1 januari 1975 is ontstaan is daarin eveneens verwerkt.

	Maandelijke uitkering		Vakantie-uitkering per maand		Totaal	
	1-1-'74	1-1-'75	1-7-'74	1-1-'75	1-7-'74	1-1-'75
Minimumloon	f 844,07	f 901,50	f 48,24	f 50,90	f 892,31	f 952,40
AOW	831,50	909,—	51,78	54,54	883,28	945,34
WAO-minimumdagloon	846,51	904,58	45,21	47,78	891,72	952,36
WW-minimumdagloon	844,48	901,26	48,32	50,93	892,80	952,19
WWV-minimumdagloon	892,80	952,47	—	—	892,80	952,47
ZW-minimumuitkering	797,14	849,50	—	—	797,14	849,50

Met betrekking tot de kosten verbonden aan de optrekking van het minimumdagloon WAO vroegen de tot de D.S.'70-fractie behorende leden hoe 'globaal' de vorming van die kosten is.

In punt 5 van de memorie van toelichting is al vermeld, dat behalve degenen die reeds een uitkering genoten op basis van het minimumdagloon ook degenen, wier uitkering zou worden afgeleid van een dagloon liggend tussen het minimumdagloon zonder extra optrekking en het extra opgetrokken minimumdagloon nog voordeel hebben van deze maatregel.

Voor de eerste groep kunnen de kosten vrij goed worden geraamd, voor de tweede groep moet met een grove schatting worden volstaan aangezien over de spreiding van de daglonen in het bestand van WAO-gerechtigden geen gegevens voorhanden zijn. Een afwijking van enkele miljoenen gulden van de schatting is derhalve mogelijk.

De tot de C.P.N.-fractie behorende leden merkten op, dat op 1 juli 1971 de uitkeringen van de oud-invaliden werden verhoogd. De categorie gehuwde vrouwen aan wie vóór 1 juli 1967 invaliditeitsrente krachtens de Invaliditeitswet was toegekend omdat zij voor ten minste tweederde arbeidsongeschikt waren verklaard, viel echter buiten deze verhoging. Deze leden vroegen of ik bereid ben deze vrouwen recht op uitkering te geven op basis van het minimumloon naar de gemiddelde wekelijkse werktijd van gehuwde vrouwen met kinderen.

Ik moge er de aandacht op vestigen, dat de positie van de hierbedoelde vrouwen reeds eerder ter sprake is geweest. De verhoging van de uitkeringen voor de z.g. oud-invaliden kan voor deze vrouwen niet gelden omdat zij geen WAO-uitkering hebben. Het recht op WAO-uitkering werd destijds op grond van het overgangsrecht toegekend aan degenen, die vóór 1 juli 1967 invalide waren en recht hadden op uitkering krachtens de Interimwet invaliditeitsrentetrekking. Gehuwde vrouwen kwamen voor een interimuitkering slechts in aanmerking indien zij kostwinner waren of na de inwerkingtreding van die wet invalide werden terwijl zij in dienstbetrekking waren. De door de leden van de C.P.N.-fractie bedoelde groep vrouwen bestaat uit gehuwde vrouwen die veelal na hun huwelijk terwijl zij niet meer in dienstbetrekking stonden, invalide zijn geworden. De gehuwde vrouwen die in dezelfde omstandigheden na 1 juli 1967 invalide zijn geworden, kunnen in het geheel geen aanspraak maken op invaliditeitsuitkering.

Immers door de liquidatie van de Invaliditeitswet is na 1 juli 1967 het recht op invaliditeitsrente vervallen, terwijl zij, omdat zij niet in dienstbetrekking werkzaam zijn, aan de WAO geen aanspraak op uitkering kunnen ontlenen. Voor een uitkering als waarom deze leden vroegen kan ik dan ook geen gronden vinden.

De Ziektewet en de Wet minimumloon en minimumvakantiebijslag

De tot de fracties van K.V.P., A.R.P. en C.H.U. behorende leden vroegen waarom de gedachte om in de Wet minimumloon en minimumvakantiebijslag een bepaling op te nemen waardoor voor het recht op vakantiebijslag ook ziekengeld als loon wordt beschouwd, niet in dit wetsontwerp is opgenomen.

De memorie van toelichting vermeldt reeds, dat de SER ter zake een advies heeft uitgebracht. Op het tijdstip waarop dit advies werd ontvangen, was de voorbereiding van het onderhavige wetsontwerp te ver gevorderd om de benodigde wijzigingen van de Wet minimumloon en minimumvakantiebijslag daarin nog op te nemen.

Op het departement is inmiddels een afzonderlijk wetsontwerp in voorbereiding, waarvan de indiening op korte termijn tegemoet kan worden gezien.

Bij de opmerkingen inzake de loondoorbetaling bij ziekte in de memorie van toelichting tekenden de leden van de C.P.N.-fractie aan, dat voor 10 à 15% van de arbeiders geen c.a.o. geldt.

Voor hen zouden dan bij ziekte alleen de bepalingen van de Ziektewet gelden.

Ik wil er op wijzen, dat de doorbetaling van loon bij ziekte behalve in de collectieve arbeidsovereenkomst ook elders geregeld kan zijn.

Zo kan er voor de werkgever een andere bindende regeling bestaan, waarbij ik wijs op de verordening van het Hoofdbedrijfschap Detailhandel op grond waarvan de werkgever verplicht is het ziekingeld aan te vullen tot het netto-loon.

Ook in de arbeidsovereenkomst welke met de werkgever is gesloten kan hieromtrent een bepaling zijn opgenomen. Voorts hebben vele werkgevers bij bedrijfsverenigingen een aanvullende verzekering gesloten voor uitkeringen, welke de wettelijke uitkering van de Ziektewet te boven gaan.

De opmerkingen welke de aan het woord zijnde leden maakten over de werking van artikel 1638c van het BW en de daaromtrent tot stand gekomen jurisprudentie kan ik onderschrijven. De mening, dat het geheel van de hier besproken bepalingen en regelingen ertoe leidt, dat gesproken moet worden van een onrechtvaardige situatie kan ik gelet op de strekking van de wettelijke bepalingen niet delen. Immers de Ziektewet geeft de werknemer recht op 80% van zijn loon. Zoals reeds in de memorie van toelichting werd opgemerkt, worden op de ziekingelduitkering geen premies ingevolge de werknemersverzekeringen ingehouden, waardoor de werknemer, die werkzaam is tegen het minimumloon, bij ziekte ongeveer 94% van het netto minimumloon ontvangt. Daarnaast vigeert de eerdergenoemde bepaling van het BW. Al hetgeen meer wordt gegeven is van oudsher in eerste instantie een zaak van de partijen in het bedrijfsleven, hetzij individueel, hetzij collectief. Ik zie daarom geen aanleiding om maatregelen te nemen tot uitbreiding van de wettelijke bepalingen inzake het recht op uitkering bij ziekte.

De Staatssecretaris van Sociale Zaken,
P. J. J. Mertens

